

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет іноземних мов

(назва факультету/навчально-наукового інституту)

Кафедра англійської мови

(назва кафедри)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету іноземних мов
Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

“12” серпня 20 24 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Теоретична граматика англійської мови

(назва навчальної дисципліни)

ОБОВ'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

(назва програми)

Спеціальність 035 Філологія

(вказати: код, назва)

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)

(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

факультет іноземних мов

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання англійська мова

(вказати: на якій мові викладається навчальна дисципліна)

Чернівці 2024-2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Теоретична граматики
англійської мови складена відповідно до освітньо-професійної
програми

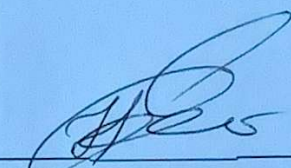
«Англійська мова і література та друга іноземна мова», 26.04.2021 р.
(назва освітньо-професійної програми, дата останнього затвердження)

Розробники: Єсипенко Н.Г., професор, доктор філологічних наук
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від “ 12 ” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

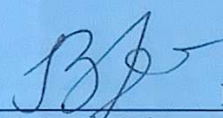

(підпис)

Єсипенко Н.Г.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою факультету / навчально-наукового інституту

Протокол № 1 від “ 12 ” серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету іноземних мов

(підпис) Беженар І.В.
(прізвище та ініціали)

Єсипенко Н.Г., 2024 рік

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів чіткої уяви про особливості граматичних категорій англійської мови, ознайомлення з методами й принципами класифікації частин мови, аналіз часових форм англійської мови, висвітлення семантичних, морфологічних, синтаксичних особливостей іменника, дієслова, прикметника, прислівника, числівника, займенника; вживання пасивного стану; особливості, герундію, дієприслівника та інфінітива. Специфіка курсу полягає в його орієнтованості на висвітлення теоретичних питань граматичних характеристик англійської мови. Після огляду різноманітних підходів до вивчення граматичних характеристик частин мови головна увага зосереджується на питаннях синтаксису, особливостях словосполучень та речень, типах речень та членів речень.

Результати навчання:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ПР 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичних	семінарських	лабораторних	самостійної роботи	індивідуальних завдань	
Денна	4	8	3	90	18		9		63		іспит
Заочна	4	8	3	90	8				82		іспит

1.1. Загальна інформація

1.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Основні теоретичні засади визначень граматичних категорій та форм. Основні складники граматики: морфологія та синтаксис. Лексичне та граматичне в мові. Класифікація частин мови. Граматичні категорії іменника, прикметника, займенника.											
Тема 1 Subjective and objective Grammar. Inner division of grammar. Relation between morphology and syntax. Grammatical categories and grammatical forms.		2	2			5		2				5
Тема 2. The lexical and grammatical in language. Relation between lexis and grammar. Analytic and Synthetic languages (English and Ukrainian).		2				5		2				5
Тема 3. Parts of speech. History of morphological classification of parts of speech.		2	2			5						10
Тема 4. Noun and its grammatical features: category of number, case, group possessive, gender.		2				5						10
Тема 5. Adjectives and Pronouns in English.		1				10						10
Разом за ЗМ1		9	4			30		4				40

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Граматичні форми дієслів. Питання виду і часу в англійській мові. Пасивний і активний стан. Граматичні ознаки інфінітиву. Граматичні ознаки герундію. Граматичні ознаки дісприслівника. Категорія способу в англійській мові: дійсний, наказовий, умовний.											
Тема 1. The Verb: the problem of the category of tense and aspect		2	2			5		2				10
Тема 2. The category of Voice		2				5						10
Тема 3. The category of Mood in English.		2	2			10		2				10
Тема 4. Verbals in English.		1	1			10						12
Разом за ЗМ 2		9	5			30		4				42
Усього годин	90	18	9		3	60	90	8				82

1.3. Тематика семінарських занять

№	Змістовий модуль 1. Основні поняття синтаксису. Класифікація словосполучень. Речення як основа одиниця синтаксису. Змістовий модуль 2. Члени речення. Складне речення. Схема комплексного аналізу речення.	Кількість годин
1	Syntax: Basic notions. Phrase definition and classifications	2
2	Sentence as a basic unit of syntax. Simple sentences. Модульна к.р.	2
3	Parts of the sentence.	2
4	Compound and complex sentences.	2
5	Sentence analysis outline. Модульна к.р.	1
	Всього	9 год

1.4. Самостійна робота студента (ІНДЗ)

№ з/п	Назва теми		
	Змістовий модуль 1		Стац. Заочн.
1	Тема лекційного заняття 1; тема семінарського заняття 1.		7 год. 8 год.
2	Тема лекційного заняття 2.		7 год. 8 год.
3	Тема лекційного заняття 3; тема семінарського заняття 2.		7 год. 8 год.
4	Тема лекційного заняття 4.		7 год. 8 год.
5	Тема лекційного заняття 5.		5 год. 10 год.
	Змістовий модуль 2		
6	Тема лекційного заняття 1; тема семінарського заняття 1.		8 год. 10 год.
7	Тема лекційного заняття 2. тема семінарського заняття 2.		8 год. 10 год.
8	Тема лекційного заняття 3;		8 год. 10 год.
9.	Тема лекційного заняття 4; тема семінарського заняття 3.		6 год. 10 год.
	Разом		63 год. 82 год.

3. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

3.1. Критерієм підсумкового оцінювання має бути досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання..

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

3.2. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

3.3. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи; стандартизовані тести; проєкти (наскрізні проєкти; індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.); реферати; есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

4. Форми поточного та підсумкового контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (іспиту).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за роботу на лекційних та семінарських заняттях, виконання тестових завдань, підготовку завдань для самостійної роботи, презентацій та проєктів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

5. Критерії оцінювання видів роботи студентів:

- лекційна тема (3 бали: критичний огляд навчального відео – 1,5 бала; тест з множинними варіантами відповіді – 1,5 бала)

Criteria to assess video surveys:

The information shared in the video is reflected in the survey – 0,5 point

The appropriate language level – 0,5 point

Critical comments on the material – 0,5 point

Criteria to assess a multiple choice test (10 questions in a test):

1 correct answer = 0,15 point

- додаткове завдання (есе, презентація, реферат за вибором студента) (5 балів)

Criteria to assess the Power-Point Presentation, Essay, Report:

- the information is valid and concerns the topic – 1 point
- the presentation is logically organized – 1 point
- the appropriate language level – 1 point
- there is a balanced presentation of illustrations and the text – 1 point
- the list of resources is given – 1 point

- тема семінарського заняття (5 балів): письмовий тест з варіантами відповіді на кожному семінарі – 3 бали, презентація на одне з питань семінару – 2 бали.

Criteria to assess a multiple choice test (20 questions in a test):

1 correct answer – 0,15 point

Criteria to assess the Power-Point Presentation on the topic:

- the information is valid and concerns the topic – 0,5 point
- the presentation is logically organized – 0,5 point
- the appropriate language level – 0,5 point
- there is a balanced presentation of illustrations and the text – 0,5 point

Критерії оцінювання відповідей на семінарському заняття:

Усна відповідь на семінарі оцінюється у 3 балів.

3 бали	Студент продемонстрував високий рівень володіння теоретичним матеріалом; повністю розкрив зміст питання; логічно структурував свою відповідь і навів відповідні приклади.
2 бали	Студент показав задовільне володіння теоретичним матеріалом; не повністю розкрив зміст питання; не зовсім логічно структурував свою відповідь і не навів прикладів; допустив близько 4-6 мовних помилок.
1 бали	Студент показав незадовільне володіння теоретичним матеріалом; не розкрив зміст питання; логічно не структурував свою відповідь і не навів прикладів; допустив 6-8 мовних помилок.
0 балів	Студент не відповів на запитання

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (тестування із завданнями різного рівня складності – множинний вибір, знаходження відповідностей):

Модульний тест 1 9 балів	91-100% відповідей вірні	Модульний тест 2 6 балів	91-100% відповідей вірні
8 балів	81-90% відповідей вірні	5 балів	61-80% відповідей вірні

7 балів	71-80% відповідей вірні	4 балів	51-60 % відповідей вірні
6 балів	61-70% відповідей вірні	3 бали	21-40 % відповідей вірні
5 балів	51-60% відповідей вірні	2 бали	11-20 % відповідей вірні
4 балів	41-50% відповідей вірні	1 бали	1-10% відповідей вірні
3 бали	31-40% відповідей вірні.	0 балів	0% відповідей вірні.
2 бали	21-30% відповідей вірні.		
1 бали	11-20% відповідей вірні		
0 балів	10- 0% відповідей вірні.		

Відповіді на питання в білеті передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни під час заліку. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожен відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання №1, №2 в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 1, 2 :

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Відповіді на питання №3 і 4 мають практичний характер (синтаксичний аналіз речення і

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 3 і 4:

Бали	Характеристика відповіді
10	студент повністю правильно та структурно чітко виконує аналіз словосполучення / речення
9-8	аналіз словосполучення містить 1 помилку; аналіз речення містить 1-3 помилки
7-6	аналіз словосполучення містить 2 помилки; аналіз речення містить 4-7 помилок або виконано 2/3 аналізу
5-3	аналіз словосполучення містить 3-4 помилки; аналіз речення містить 8-12 помилок або виконано на 50 %
2-1	Відповідь студента містить більше 12 помилок або виконано менше 20 % аналізу
0	студент не в змозі виконати практичне завдання

6.Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час проходження курсу «Лінгвокраїнознавство основної мови» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебіари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.

Питання до іспиту

1. Language levels
2. Subjective and objective Grammar.
3. Inner division of grammar.
4. Relation between morphology and syntax.
5. Grammatical categories and grammatical forms.
6. The lexical and grammatical in language.
7. Relation between lexis and grammar.
8. Analytic and Synthetic languages (English and Ukrainian).
9. Parts of speech.
10. Criterion for grouping words into parts of speech.
11. .History of morphological classification of parts of speech.
12. Classification of English parts of speech
13. Nouns in English.

14. Grammatical features of noun.
15. The category of number of noun.
16. The category of case, group possessive of noun.
17. The category of gender of noun.
18. Adjectives in English
19. Grammatical properties of adjectives
20. The category of degrees of comparison.
21. Pronouns in English.
22. Grammatical properties of pronouns.
23. Structure of pronouns
24. Combinability of pronouns in English.
25. Verbs in English.
26. Grammatical features of verbs.
27. The problem of the category of tense and aspect in English
28. The problem of the content of the paradigm continuous versus noncontinuous.
29. Perfect tenses in English and Ukrainian
30. The category of Voice.
31. Types of voices in English.
32. Comparative frequency of the use of the passive voice in English and Ukrainian.
33. The category of Mood in English.
34. The Infinitive.
35. The Gerund.
36. The Participle.
37. Nominal properties of the verbals.
38. Adjectival properties of the Participle.
39. Adverbial properties of the Participle.

Методи та освітні технології навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються

-інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність;

-традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних психолого-педагогічних задач (Case study) та ін.

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

7. Рекомендована література

7.1. Фахова (основна) – українських і зарубіжних видань.

1. A.T. Iriskulov (2006). Theoretical Grammar of English. Tashkent, 64 p.
2. R. Huddleston, G. Pullum. (2012). The Cambridge Grammar of the English Language. N.Y.
3. M. Lee, B. Daniels.(2014). Longman. Target English Grammar. Hong Kong
4. Chierchia, G. (2013). *Logic in Grammar: Polarity, Free Choice, and Intervention*. Oxford: Oxford University Press..
5. Adger, D. (2019). *Language Unlimited: The Science Behind Our Most Creative Power*. Oxford: Oxford University Press.
6. Корунець І. В. (2004). Порівняльна типологія англійської та української мов : навч. Посібник. 3-вид., випр. й доп. Вінниця : Нова Книга, 460 с.

7. Морозова О.І. (2010). Теоретична граматика сучасної англійської мови. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 60 с.
8. Мороховська Е.Я. (2013). Основи граматики англійської мови: Теорія і практика. К.: Вища школа, 383 с.
9. Ніконова В. Г. (2018). Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови : навчальний посібник / В. Г. Ніконова. Вінниця : Нова Книга, 360 с.
10. Харитонов, І. К. (2008). Теоретична граматика сучасної англійської мови [Text] : навч. посіб. для студ. ф-тів інозем. мов денної та заочної форм навч. (англ. та укр. мовами). Вінниця : Нова кн., 352 с.
11. Жаборюк І. А. (2014). Проблеми морфології та синтаксису : посібник з теоретичної граматики сучасної англійської мови. Одеса : Освіта України, 106 с
12. Зиск І. В. (2018). Теоретична граматика англійської мови. Академія, 384 с.
13. Єсипенко Н.Г. (2015). Довідник з граматики англійської мови (Guidebook to English Grammar) / Укл.: Єсипенко Н.Г., Львова Н.Л., Лопатюк Н.І. Чернівці : Родовід, 184 с. (з грифом Друкується з ухвалою вченої ради ЧНУ).
14. Alexeyeva I. (2007). Theoretical English Grammar Course. Vinnytsya: Nova Knyha, 327 p.
15. Theoretical Grammar: Morphology and Syntax Навчальний посібник / Укл. : Єсипенко Н.Г., Гнатковська О.М. Чернівці, 2021. 104 с.

7.2. Допоміжна

1. Адамовська Л. М. (2000). Collected English Grammar Exercises Syntax: збірник граматичних вправ : Навчальна книга - Богдан, 72 с.
2. Баранова С. В. (2011). Практикум з порівняльної граматики англійської та української мов : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 132 с.
3. Буніятова І. Р. (2001). Сучасний стан синтаксичної теорії речення та його витоки. *Вісник КНЛУ. Сер. Філологія. Т. 4. - №1. С. 74-84.*
4. Котнюк Л.Г., Войналович Л.П., Коротун Н.Г. (2012). Граматика англійської мови: Синтаксис: Методичний посібник з практичної граматики англійської мови для студентів Навчально-наукового інституту іноземної філології. Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 141 с
5. Павлов В. В. (2007). Основи синтаксису англійської мови. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 92 с.
6. Селіванова О. (2006). Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 716 с.
7. Baker M.C.(2003). Lexical Categories: Verbs, Nouns, and Adjectives. – Cambridge: Cambridge University Press, 370 p.
8. Biber D., Conrad S., Leech G. (2006). Student Grammar of Spoken and Written English. Harlow: Longman, 487 p.
9. Carter R., McCarthy M. (2006). Cambridge Grammar of English. A Comprehensive Guide. Spoken and Written English Grammar and Use. Cambridge: Cambridge University Press, 973 p.
10. Crystal D. (2001). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge : CUP, 489 p.
11. Dixon R. (1991). A New Approach to English Grammar on Semantic Principles. Oxford: Oxford University Press, 401 p.
12. Downing, A. A (1992). University course in English grammar / Downing, Angela. Prentice Hall International Ltd, 649 p.
13. Fedorenko, O. I. (2008). English Grammar. Theory: study manual for students and researchers: навч. посіб. для студ. і асп. / О. І. Fedorenko, S. M. Sukhorolska. Lviv : Lviv Ivan Franko National University Publishing Center, 359 p.
14. Hnatkovska O. (2018). The Syntax of Unreliable Narrators' I-Utterances in "Gone Girl" by G. Flynn. *Linguaculture*. Iasi, 2018. Volume 9, Number 1. P. 69-83.
15. Palmer F. (1982). A Grammar of Spoken English. Cambridge: CUP, 322 p.
16. Radford A. (2009). An Introduction to English Sentence Structure / Andrew Radford. New York : Cambridge University Press, 445 p.
17. Rayevska N.M. (1976). Modern English Grammar / N.M. Rayevska. K.: Vyshcha Shkola Publishers, 304 p.
18. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. (1999). A Comprehensive Grammar of the English Language. London: Longman, 1779 p.
19. Verspoor M., Sauter K. (2012). English Sentence Analysis. An Introductory Course. Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 245 p.

8. Інформаційні ресурси

1. Alduais A. Sentence Analysis from the Point of View of Traditional, Structural and Transformational Grammars. Режим доступа: https://www.researchgate.net/publication/259763518_Sentence_Analysis_from_the_Point_of_View_of_Traditional_Structural_and_Transformational_Grammars
2. Chomsky N. Aspects of the Theory of Syntax. Режим доступа: <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/616323.pdf>
3. Grammar Theory and Exercises. Режим доступа: <https://www.mindmeister.com/431108373/english-grammar-theory-and-exercises?fullscreen=1>
4. Iriskulov A.T. Theoretical Grammar of English. Режим доступа: <http://www.bpa.ge/book/book90.pdf>
5. Kirvalidze N. Theoretical Course of English Grammar. Режим доступа: <http://eprints.iliauni.edu.ge/1070/1/Theoretical%20Course%20of%20English%20Grammar%20%28Script%29.pdf>
6. Semantic Roles. Режим доступа: <http://www.ilc.cnr.it/EAGLES96/rep2/node8.html>
7. Sentence Structure. Режим доступа: https://owl.purdue.edu/owl_exercises/sentence_structure/index.html
8. Theoretical grammar. Режим доступа: <https://ppt-online.org/33646>
9. Valeika L., Buitkiene J. An Introductory Course in Theoretical English Grammar. Режим доступа: https://viem.at.ua/_ld/0/46_AnIntroductoryC.pdf
10. Wekker H., Haegeman L. A Modern Course in English Syntax. Режим доступа: <https://archive.org/details/AModernCourseInEnglishSyntax-HermanWekkerLilianeHaegeman>

